

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint- Annaschool te Duisburg (Tervuren)

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	127051
	Instelling	Vrije Basisschool - Sint- Annaschool
directeur		Karine SAVELKOUL (adm. dir.) Mark VAN EENAEME (ped. dir.)
adres		Rootstraat 34 - 3080 DUISBURG (Tervuren)
telefoon		02-768.13.83
fax		016-768.13.83
e-mail		sintanna@telenet.be
website/URL		www.maria-sintannaschool.be
	Bestuur van de instelling	962845 - Vrij Kath.Ond. Tervuren Duisb. te TERVUREN
adres		Nieuwstraat 17 - 3080 TERVUREN
	Scholengemeenschap	122234 - Zoniën te HOEILAART
adres		Waversesteenweg 2 - 1560 HOEILAART
	CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	4/06/2012, 5/06/2012, 7/06/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	07/06/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	18/06/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Eddy Lamberts
	Teamleden	Katty Houssiau
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	7
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.3 Lager onderwijs: Frans	11
3.4 Lager onderwijs: wiskunde	12
3.5 Lager onderwijs: muzische vorming	13
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Professionalisering	15
4.2 Begeleiding	16
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	18
6.1 Wat doet de school goed?	18
6.2 Wat kan de school verbeteren?	20
6.3 Wat moet de school verbeteren?	21
7. ADVIES	22
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De **Sint-Annaschool** behoort samen met nog elf andere scholen uit de Brusselse Rand, tot de scholengemeenschap Zoniën. Deze basisschool, die over heel wat ruimte beschikt, is gelegen in het centrum van Duisburg en wordt geleid door twee directeurs in **duobaan**. Eén directeur behartigt vooral het administratieve aspect, de andere directeur staat meer in voor het pedagogisch-didactische luik van het schoolgebeuren. Als enige school in deze deelgemeente van Tervuren profileert ze zich als een dorpsschool die stevig verankerd is binnen de lokale gemeenschap. De ouders weten zich tot de school aangesproken onder meer omwille van het laagdrempelig en kindvriendelijk karakter. Zij ondersteunen de werking op een positieve en gewaardeerde manier.

Het schoolbestuur zet stevig in op de **modernisering** van de schoolinfrastructuur en plant onder meer de bouw van acht nieuwe klaslokalen, een overdekte speelplaats en een afzonderlijk sanitair complex. Gelet op de huidige regelgeving is vooral de bouw van een nieuw sanitair gedeelte met aparte toiletten voor leerlingen (meisjes-jongens) en voor leerkrachten (mannelijke en vrouwelijke) een absolute noodzaak.

In een aantal klassen is de aanwezige ICT-apparatuur veeleer aan de geringe kant waardoor ze weinig inzetbaar is bij opzoekwerk, hoeken- en contractwerk en remediërings- of uitbreidingsoefeningen.

De leerkrachten zijn **enthousiast en vernieuwingsbereid**. Ze werken onder leiding van de directeurs op een overtuigende manier mee aan de verdere uitbouw van de school. Algemeen heerst in deze school een positief en veilig psychosociaal klimaat waar kinderen rustig kunnen leren.

Omwille van het groot verloop onder het personeel de voorbije jaren, besteedde de pedagogisch directeur veel aandacht aan de groepsdynamiek en aan de loopbaanbegeleiding van de leerkrachten. Het huidige, meer stabiele team geeft hem mogelijkheden om naar de toekomst meer tijd te investeren in het **deskundiger** maken van de leerkrachten door hen vanuit de leerplanvisie en vanuit de leerinhouden gericht aan te sturen en te coachen. Bij de pedagogisch-didactische uitbouw van de school wordt hij geholpen door het zorgteam dat, vooral met het oog op het verder verfijnen van de **leerbegeleiding**, een aantal taken op zich neemt. Zo maakte het zorgteam voor de lagere afdeling al heel wat werk van de aanmaak van onder meer uitbreidingsleerstof voor leerlingen met ontwikkelingsvoorsprong en bij het uittekenen van remediëringstrajecten voor leerlingen met leer- en of ontwikkelingsproblemen. Toch kan de leerbegeleiding nog op een hoger niveau gebracht worden. Zo zijn er nog werkpunten bij het uitbreiden van de zorgwerking in het kleuteronderwijs, het optimaliseren van het handelingsplanmatig werken, het creëren van meer continuïteit en uniformiteit bij bepaalde leerprocessen en bij het maken van goede foutenanalyses op klasniveau. Het is tevens nog geen gewoonte om **outputgegevens** op klas- én schoolniveau te analyseren in functie van het ontdekken en aanpakken van dieperliggende problemen en/of in functie van het bewaken van de algemene onderwijskwaliteit.

De kleuterafdeling voldoet voor de leergebieden **wiskundige initiatie** en **wereldoriëntatie** aan haar inspanningsverplichting om de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate aan te reiken en na te streven. De kleuterleerkrachten baseren zich bij het plannen van het aanbod op een netgebonden document om de kleuters op een geïntegreerde wijze en binnen gevarieerde thema's tal van afwisselende leeractiviteiten aan te bieden. Door deze manier van werken krijgen de kleuters heel wat impulsen om op verschillende vlakken tot verdere persoonlijke ontwikkeling te komen. Het aanbod aan constructiematerialen is erg groot. Dit in tegenstelling tot de aanwezigheid van materialen

nodig om getal- en andere wiskundige begrippen zelfhandelend te kunnen inoefenen. Erg waardevol om het zelfsturend leren in de speelleerhoeken vorm en inhoud te geven, zijn het gebruik van stappenplannen, pictogrammen en van een keuzehoekenbord bij de oudere kleuters. Groeikansen zijn nog mogelijk door, bij het verrijken van hoeken en bij het observeren van de vorderingen van de kleuters, uit te gaan van welgekozen doelen.

De overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar wordt met een aantal leuke initiatieven voorbereid. De afstemming op inhoudelijk vlak (kalenders, letterbeeld, wiskundige begrippen) tussen de kleuter- en de lagere afdeling is optimaliseerbaar zodat de herkenbaarheid voor de kinderen vergroot.

De lagere afdeling voldoet voor het leergebied **wiskunde** aan de inspannings- en resultaatsverplichting om de eindtermen te bereiken. De meeste leerkrachten vertrouwen bij het plannen van hun aanbod op een leermethode en gaan er vanuit dat de meeste leerlingen zo de eindtermen behalen. Slechts enkele leerkrachten raadplegen het leerplan om na te gaan welke leerstof in de methode al dan niet essentieel is. Tevens zijn bijkomende afspraken nodig onder meer omtrent het functioneel inzetten van heuristieken en algoritmen én omtrent het werken met de methodiek die het zelfstandig leren stimuleert.

Niettegenstaande de communicatieve component vrijwel centraal staat in de methode **Frans**, stroken het instructieproces, de begeleiding en de evaluatie niet altijd met de visie en de uitgangspunten van de eindtermen en het leerplan. Er is een overaccentuering van het schriftelijk werk ten nadele van de communicatieve vaardigheden. Het is een gunstig signaal dat het team dit onderkent en hiervoor naar een passende oplossing zoekt. Met de implementatie van het nieuwe leerplan en mits een kritische ingesteldheid ten aanzien van het aanbod in de methode, kan het team de leerinhouden en de didactische principes vrij snel op punt stellen.

Het leergebied **muzische vorming** krijgt van de onderwijsinspectie een **negatief advies**. Zowel het weinig evenwichtig en samenhangend aanbod als het leerlingenwerk (dikwijls naar model) én de evaluatie- en de rapporteringspraktijk voldoen niet. Het is duidelijk dat voor dit leergebied nog heel wat moet aangepast en bijgeschaafd worden, willen de meeste leerlingen alle eindtermen bereiken. Het lager onderwijs beschikt nog over te weinig valide outputgegevens om aan te tonen dat het onderwijsaanbod muzische vorming tot het bereiken van de leerplandoelen heeft geleid.

De inspectie is van oordeel dat het beleidsvoerend vermogen van de school groot genoeg is om zelfstandig de werkpunten (kleuterafdeling en lagere afdeling) en het geformuleerde negatieve advies (alleen in de lagere afdeling) structureel aan te pakken en bij te sturen. Zij wenst het team alle succes toe bij de verdere kwaliteitsvolle uitbouw van de school.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Frans

wiskunde

muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- Op basis van de testresultaten, het onderwijsaanbod en op basis van de gesprekken met de leerkrachten blijkt dat de kleuterafdeling in voldoende mate de decretale ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie nastreeft en zodoende tegemoet komt aan haar inspanningsverplichting. De outputgegevens die voorhanden zijn, worden nog niet altijd op een hoger niveau gebracht en geanalyseerd om na te gaan wat in de kleuterafdeling al goed loopt en wat nog kan verbeterd worden.

- Bij het plannen van hun onderwijsactiviteiten maken de leerkrachten voornamelijk gebruik van een koepeligen referentiekader. Het gehanteerde referentiekader biedt hen, vanuit ervaringssituaties en ontwikkelingsaspecten, aanzetten en houvast om de geplande activiteiten in het kader van wiskundige initiatie op geïntegreerde wijze en binnen diverse thema's aan te bieden. Het leerplan is bij de planning en bij de uitwerking van de lesinhouden weinig richtinggevend en sterk leerkrachtafhankelijk.
- De ontwikkeling van competenties wordt aan de hand van een kindvolgsysteem in kaart gebracht. De opbouw van het rekenproces voorzien in het leerplan is herkenbaar aanwezig. De invulling van de criteria in het kindvolgsysteem gebeurt twee keer per schooljaar. De permanente observaties van de leerkrachten blijken echter niet onderbouwend te zijn voor de invulling van het kindvolgsysteem en bijgevolg te ongenueanceerd en te vrijblijvend. Er ontbreekt congruentie tussen de streefdoelen, de permanente observaties en de criteria in het kindvolgsysteem. Het team is zich hiervan bewust en onderzoekt hoe ze het observeren van de ontwikkeling van de kleuter nauwkeuriger kan uitvoeren.
- Bovendien is het binnen het leerkrachtenteam nog geen verworvenheid om vanuit zorgvuldig geselecteerde ontwikkelingsaspecten of leerplandoelen, onderwijsactiviteiten te organiseren. Dit bemoeilijkt zowel het verrijken en organiseren van de hoeken als het gericht observeren en evalueren van de vorderingen van de kleuters. Met het oog op een meer doelgerichte aanpak heeft het leerkrachtenteam duidelijk nood om in onderling overleg de verschillende kaders (referentiekader, leerplan, planningsdocumenten en kindvolgsysteem) beter op elkaar af te stemmen.
- Het team werkte een aantal fiches uit met betrekking tot vaak voorkomende activiteiten waarbij in enige mate gradueel opgebouwde leerlijnen werden in kaart gebracht. Dit initiatief heeft nog groeipotentieel bij het efficiënt bewaken van het aanbod binnen elke kleutergroep en bij het bewaken van het aanbod over de klasgroepen heen. Niet alle kleuterleerkrachten hebben zicht op de verticale opbouw en op eventuele overlappingsen wat de ontdekking van mogelijke hiaten belemmert. Verdere afspraken zijn dan ook nodig om te kunnen garanderen dat alle leerplandoelen en/of ontwikkelingsaspecten uit het referentiekader in voldoende mate aangeboden en opgevolgd worden.
- Aansluitend bij de vaststellingen betreffende de verticale samenhang stellen we vast dat in overleg met de leerkracht van het eerste leerjaar, nog geen duidelijk en gradueel opgebouwd traject voor het aanleren van wiskundige begrippen is uitgewerkt. De kans is dan ook reëel dat een aantal kleuters bij de overgang naar het eerste leerjaar een aantal essentiële begrippen in onvoldoende mate verworven hebben.
- Niet in alle klassen zijn voldoende didactische hulpmiddelen aanwezig om kleuters zelfhandelend en in een realistische context te laten experimenteren met meten, wegen, vergelijken, tellen, spiegelen.... Het kunnen inoefenen van deze handelingen is nochtans nodig in de aanloop naar onder meer een goede verwerving van getalbegrippen, denkontwikkeling, het correct kunnen verwoorden en naar het juist kunnen inschatten en hanteren van allerlei wiskundige begrippen. Eventuele problemen in de lagere afdeling kunnen mede vanuit een goede werking in de kleuterafdeling vermeden worden. In dit kader is het eveneens opmerkelijk dat niet in elke klas een winkel aanwezig is.
- De meeste leerkrachten beschikken wel over een groot gamma aan constructiematerialen die de kleuters uitnodigen om te experimenteren en te exploreren. Oefeningen op sorteren en ordenen komen frequent aan bod.
- De meeste kleuterleerkrachten hebben aandacht voor orde en structuur. De klaslokalen zijn meestal overzichtelijk voor de kleuters wat bevorderend is voor hun oriëntatie in de ruimte en kansen biedt om te bewegen. De leerkrachten leveren eveneens voldoende inspanningen bij het aanduiden van hoeken en hoekenafspraken en bij het aanbrengen van pictogrammen om de zelfredzaamheid te bevorderen.
- Het functioneel gebruik van stappenplannen om de zelfwerkzaamheid en om het ruimtelijk inzicht bij de kleuters te bevorderen, is binnen de meeste klassen in

voldoende mate ingeburgerd. De stappenplannen betekenen een hulp voor de kleuters om zelfstandig tot een eindresultaat te komen. Media worden nog maar zelden aangewend om zelf stappenplannen aan te maken.

- De oudere kleuters worden via een keuzebord aangemoedigd om bepaalde opdrachten zelfstandig aan te pakken en te organiseren. De kleuters krijgen zo kansen om hun eigen functioneren in handen te nemen. Sommige leerkrachten bieden via dit takenbord zelfs gedifferentieerde opdrachten in moeilijkheidsgraad aan. Via een bewakingssysteem, dat bij de oudere groepen door de kleuters zelf wordt ingevuld, kan de leerkracht zien welke kleuters bepaalde taken al afgewerkt hebben. Het linken van het takenbord aan de dag- of weekkalender is nog geen algemene verworvenheid.
- Met verschillende puzzelvolgsystemen en bijhorende 'puzzelkaarten' volgen de leerkrachten per klas de puzzelvaardigheden van hun kleuters op. Deze systemen zijn over de leeftijdsgroepen heen weinig aaneensluitend. Hierdoor gaan kansen verloren om de vorderingen van de kleuters doorheen de hele kleuterafdeling gelijkgericht op te volgen en te registreren.
- Getalbeelden zijn in de verschillende klassen op diverse wijzen, maar nog niet altijd optimaal, terug te vinden. Zo liggen er onder meer nog kansen bij het aanbrengen van getalbeelden in de winkels en bij het consequent hanteren van het kwadraatbeeld.
- Sommige kleuterleerkrachten hebben tijdens de klassikale activiteiten ook aandacht voor eenvoudige teloefeningen en voor terugtellen.
- Omwille van de veeleer beperkte ICT-infrastructuur kunnen de kleuterleerkrachten slechts in geringe mate ICT-toepassingen inschakelen om de kleuters verder te bekwamen in het gebruik van wiskundige begrippen en in het oefenen van reken- en denkvaardigheden.
- Bij de remediëring van leer- en/of ontwikkelingsproblemen kunnen de leerkrachten sinds korte tijd rekenen op ondersteuning vanuit het zorgteam. Zo krijgt elke klas onder meer structurele hulp om differentiatie in werk- en groepeeringsvormen mogelijk te maken. Het opvolgen en begeleiden van kleuters met leer- en/of ontwikkelingsproblemen verloopt in de kleuterafdeling nog niet altijd optimaal. De school heeft nog groeimogelijkheden bij de uitbouw van een efficiënt en ononderbroken zorgbeleid dat vanuit een gezamenlijke en doelgerichte aanpak gestalte krijgt.
- Weinig leerkrachten volgen in het kader van wiskundige initiatie nascholing om zo op pedagogisch-didactisch vlak vaardiger te worden.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- Op basis van het onderwijsaanbod, de observaties tijdens de pedagogische activiteiten en op basis van de gevoerde gesprekken met de kleuterleerkrachten, kan geconcludeerd worden dat de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (verder WO genoemd) in voldoende mate aangeboden en nagestreefd worden. De planning en de voorbereiding van leersituaties binnen het leergebied wereldoriëntatie verwijzen naar het koepelregerend referentiekader. Dit instrument verwijst op zijn beurt naar de leerplannen en de ontwikkelingsdoelen.
- Vanuit een thematische benadering geven de kleuterleerkrachten vorm en inhoud aan het aanbod voor WO. De jaarlijks terugkerende thema's en de thema's die ontstaan vanuit de interesses van de kleuters, sluiten goed aan bij hun leef- en belevingswereld. Samen met de collega's worden soms klasdoorbrekende activiteiten en/of projecten uitgewerkt. De lesinhouden en de activiteiten worden meestal bepaald door de leerkracht en krijgen in mindere mate vorm vanuit bijvoorbeeld een gezamenlijke brainstorm met de kleuters.
- Door de thematische aanpak krijgen de kleuters doelen uit de verschillende domeinen binnen dit leergebied geïntegreerd aangeboden. Deze manier van werken

bewerkstelligt de horizontale samenhang van het leergebied WO met de andere leergebieden. De leerkrachten hebben nog groeikansen bij het uittekenen van groeilijnen die duidelijk beschrijven op welke manier het onderwijsaanbod binnen de verschillende domeinen van dit leergebied en over de klassen heen gestalte krijgt.

- In sommige ervaringssituaties richten de leerkrachten zich op specifieke kennis en vaardigheden en treden sturend op. In andere ervaringssituaties scheppen leerkrachten dan weer door een tegemoetkomende begeleidingsstijl ontwikkelingskansen voor allerlei basiskwaliteiten of voor de positieve ingesteldheid.
- In de meeste klassen bieden de onthaalhoeken en de vaste rituelen ondersteuning aan de kleuters bij het zicht krijgen op de klasorganisatie en bij het ontdekken en ervaren van de wereld rondom hen.
- De kleuters maken in de onthaalhoeken onder meer kennis met verschillende aspecten van vooral tijd en natuur (met name de weersomstandigheden). De in onderling overleg gradueel opgebouwde kalenders en tijdlijnen bieden hierbij visuele ondersteuning. Niet in alle klassen zijn de kalenders in overeenstemming met wat in het leerplan hierover aangegeven wordt. Bovendien liggen er onder meer nog groeikansen bij het maken van afspraken omtrent het aanbrengen van begrippen als dag, nacht, schooltijd, vrije tijd, ochtend, voormiddag, eergisteren, overmorgen..... Aftelkalenders en kalenders waarmee bepaalde aspecten van tijd cyclisch worden voorgesteld, zijn weinig in het klasbeeld terug te vinden. Om de overgang naar het eerste leerjaar voor de kleuters herkenbaar te maken, is meer overleg nodig zodat de kalenders die gebruikt worden in de kleuterafdeling beter aansluiting vinden bij die van het eerste leerjaar in de lagere afdeling.
- Tijdens de onthaalmomenten krijgen de kleuters de kans om te spreken, ervaringen uit te wisselen en om vragen te stellen. De meeste leerkrachten hebben structuren en gespreksregels die garanderen dat alle kleuters voldoende spreekkansen krijgen terwijl er ook respectvol naar hen geluisterd wordt.
- Een meerderheid van de kleuterleerkrachten ziet het belang in van een ervaringsgerichte en multiperspectieve benadering van het leergebied WO. Meestal wordt vertrokken vanuit onder meer themagebonden waarnemingen, opgedane ervaringen of leeruitstappen. Door zo te werken verhogen de leerkrachten de betrokkenheid van de kleuters en laten zij hen kennismaken met de directe omgeving. Bovendien brengen de meeste kleuterleerkrachten elementen aan in het klasbeeld en/of in het hoekenwerk die verwijzen naar het actuele thema.
- Tijdens het hoekenwerk krijgen de kleuters in de meeste klassen kansen om initiatief te nemen, samen te werken, te leren van elkaar, te exploreren en te experimenteren.
- In de meeste kleutergroepen hebben de leerkrachten, soms weliswaar bescheiden, aandacht voor het leerdomein technologie en voor de rubriek 'verkeer en mobiliteit' binnen het leerdomein 'ruimte'. De leerkrachten kunnen, indien nodig, zelfs een aantal technologiekoffers uitleenen in andere scholen van de scholengemeenschap.
- Er is aandacht voor gezondheidsbeleid en persoonlijke hygiëne. Pictogrammen of voorstellingen die voor kleuters een hulp kunnen betekenen bij het bevorderen van de hygiëne zijn in de meeste klassen voldoende terug te vinden. Op schoolniveau onderneemt men acties rond gezonde voeding.
- De leerkrachten hebben veeleer sporadisch (meestal binnen een apart thema) aandacht voor de gevoelens van hun kleuters. Een systematische benadering is sterk leerkrachtafhankelijk en is weinig zichtbaar in de klasbeelden.
- Door vooraf te communiceren over het aankomende thema betrekken de kleuterleraren de ouders bij het schoolgebeuren. Soms komen ouders zelfs in de klas als 'ervaringsdeskundige' of om de kleuters en de kleuterleerkracht bij meer arbeidsintensieve activiteiten te ondersteunen. Ook via het oordeelkundig gebruik van 'verjaardagstasjes', waarbij de jarigen vertrouwde voorwerpen, spelletjes... van thuis uit mogen meebrengen, leggen de kleuterleerkrachten een link tussen de klas- en de thuissituatie.

- Binnen het proces van interne kwaliteitszorg reflecteert het team nog niet over de effecten van het aangeboden onderwijs wereldoriëntatie in de kleuterafdeling. Er zijn nog niet veel parameters om de onderwijskwaliteit te meten en te bepalen.

3.3 Lager onderwijs: Frans

Voldoet

Motivering

- De school heeft outputgegevens die erop wijzen dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelen voor het leergebied Frans bereiken. Het onderwijsleeraanbod is voornamelijk gebaseerd op een uniforme methode en biedt voldoende garantie voor gradatie en continuïteit. Het meelezen ondersteunt zonder twijfel zinvol het luisteren en het onthouden van woorden. De luister- en leesvaardigheden richten zich voornamelijk naar het 'lezend en herhalend' spreken. De verbale communicatie waarbij de leerlingen met korte, eenvoudige boodschappen aan de hand van taalstructuren en woordenschat die ze in lessen hebben aangeleerd zo levendig mogelijk over hun leefsituatie spreken, krijgt in mindere mate kansen.
- Het domein luisteren gebeurt nog vaak in eenrichtingsverkeer en minder als luisteren in een conversatie of binnen een op communicatiegerichte opdracht. Te lange auditieve boodschappen overstijgen de mogelijkheden van de leerlingen. Om de kwaliteit van het gesprokene zo hoog mogelijk te houden hanteert de leerkracht auditief materiaal als nuttig hulpmiddel.
- Het lezen als middel om het beeld en het woord te associëren krijgt aandacht binnen het hardop lezen maar kan pas zinvol zijn nadat er voldoende werd geluisterd. Het woordbeeld tonen als visuele ondersteuning binnen het herhalend lezen en spreken kan pas nadat er binnen de luistervaardigheden aandacht is gegeven aan de expressie, de intonatie en aan de correctie uitspraak.
- De school besteedt veel aandacht aan het aanvankelijk onderwijs Frans en het oefenen van de spreekvaardigheid. Naast het formele onderwijsgedeelte binnen dit leergebied experimenteert het team met taalinitiatie in de tweede graad. De uitvoering beperkt zich echter nog sterk tot het herhalend lezen en spreken vanuit soms vrij rigide en niet echt zinvolle taalgebruikssituaties waardoor het voor de leerling niet als zinvol en nuttig wordt ervaren.
- Binnen het domein spreken wordt nog niet volgens de drie verwerkingsniveaus aangegeven in het leerplan gedifferentieerd om tegemoet te komen aan de individuele mogelijkheden of de beginsituatiebepaling van de klas.
- Het schrijven neemt een prominente plaats in. Er wordt, cfr. het domein spreken, nog niet vertrokken vanuit de beginsituatie van de leerling. De leerlingen krijgen opdrachten om woordenschat en taalstructuren te kopiëren en te kopiëren vanuit het geheugen. Dit laatste is echter een uitbreidingsdoel. Ook grammaticale opdrachten worden schriftelijk ingeoefend. Het is niet altijd duidelijk of deze kaderen binnen de visie van het leerplan. Leerkrachten zijn zich daarvan bewust. Het is een gunstig signaal dat het team dit onderkent en zoekt naar een passende oplossing.
- Bij de aanbreng van woordenschat en taalstructuren is het belangrijker te zorgen voor de integratie van nieuwe woorden in allerlei zinvolle en dagdagelijkse taalgebruikssituaties dan het aanleren van een grote kwantiteit aan woorden.
- De leerkrachten registreren resultaten op systematische wijze aan de hand van een puntensysteem. De evaluatiemiddelen zijn veelal gebaseerd op de gehanteerde methode. Uit de meeste evaluaties blijkt een overaccentuering van grammaticale aspecten en schriftelijke vaardigheden terwijl het leerplan streeft naar '*nagaan of de leerling in zinvolle alledaagse situaties in het Frans kan communiceren*' en '*wil en spreekdurf stimuleren*'. Er zijn nog geen duidelijke criteria om de mondelinge vaardigheden bij de leerlingen te beoordelen.

- Ook in het rapporteren over de vorderingen voor het leergebied Frans treffen we veelal het domein schrijven aan. Andere onmiskenbare opties (observatiegegevens, taalportfolio,...) om leerlingen te begeleiden en daarbij zinvol te rapporteren worden nog niet toegepast.
- Het ontwikkelingsgericht handelen, de flexibiliteit en de vernieuwingsbereidheid van het team om aangepast en kwaliteitsvol onderwijs Frans te geven en het nieuwe leerplan te implementeren, staan garant voor een verdere en correcte uitvoering van het onderwijsaanbod.

3.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- De lagere afdeling kan op basis van onder meer het aanbod, diverse toetsresultaten en de resultaten in het vervolgonderwijs aantonen dat de meeste van haar leerlingen de eindtermen wiskunde bereiken en de leerplandoelen beheersen. De school voldoet hiermee aan haar maatschappelijke opdracht.
- De school bewaakt de resultaten voor wiskunde op leerjaarniveau en maakt hiervoor onder meer gebruik van de toetsen van de methode, eigen toetsen, toetsen van het leerlingvolgsysteem en in sommige leerjaren ook van koepeleigen eindejaarstoetsen. Al deze informatie maakt het mogelijk om de ontwikkelingsevolutie van de leerlingen voor dit leergebied in kaart te brengen en degelijk op te volgen. Nog te weinig worden de resultaten op schoolniveau gebracht om na analyse na te gaan wat in heel de school al goed loopt of welke pijnpunten nog moet worden weggewerkt.
- Uit de outputgegevens blijkt dat hoofdrekenen, domeinoverschrijdende toepassingen en metend rekenen globaal gezien minder goed scoren. Dat leerlingen voor deze toepassingsgebieden lager scoren, relateert de school enerzijds aan een ontbreken van continuïteit en anderzijds aan een minder uitdrukkelijke aandacht voor probleemstellend onderwijs. Van een algemene aanpak voor de hele school met de bedoeling om deze toepassingsgebieden op een hoger niveau te brengen, is nog weinig merkbaar.
- Via overgangsgesprekken en vanuit de gegevens in het leerlingvolgsysteem zijn de leerkrachten bij de aanvang van het schooljaar op de hoogte van de beginsituatie van de leerlingen. Dit maakt het mogelijk om in te spelen op bepaalde leer- of ontwikkelingsproblemen.
- Voor het plannen van hun aanbod gebruiken de leerkrachten een leermethode. Ze nemen de jaarplanning van deze methode op verschillende vlakken bijna integraal over. De leerkrachten gaan er impliciet van uit dat het gebruik van een methode de realisatie van het leerplan waarborgt. Expliciet willen ze zo vooral de graduele opbouw en continuïteit binnen het wiskundeonderwijs garanderen. Slechts enkele leerkrachten raadplegen regelmatig hun leerplan om na te gaan welke leerstof in de methode binnen hun leerjaar al dan niet essentieel is. Ook bij het zicht krijgen op verticale samenhang is het leerplan bij een aantal leerkrachten niet of nauwelijks richtinggevend.
- Uit de lesobservaties blijkt dat de leerkrachten de leerinhouden doorgaans aanbieden vanuit realistische contexten. De meeste leerkrachten hebben tijdens het lesgebeuren aandacht voor werkvormen die actief leren toelaten. Opmerkelijk is dat de leerkrachten vaak didactisch handelen vanuit eigen inzichten en in mindere mate op basis van de krachtlijnen van de methode, wat de continuïteit van het leerproces over de leerjaren heen hypothekeert.
- In de school is nog weinig overeenstemming bij het aanbrengen in het klasbeeld van heuristieken en algoritmen waar de leerlingen visueel kunnen op terugvallen bij het oplossen van oefeningen en andere taken. Dit geldt ook omtrent het weinig uniform gebruik van een strategie om de leerhouding van de leerlingen te bevorderen. De

school mist hier kansen om het leren van kinderen gelijkgericht te benaderen en te ondersteunen.

- In overleg met de kleuterleerkrachten zijn meer inhoudelijke afspraken nodig naar het aanbrengen en vulling geven van wiskundige begrippen. Ook de afspraken naar het verwerven van getalbegrippen via onder meer manipuleren, experimenteren en exploreren hebben nood aan meer diepgang.
- De expertise van het zorgteam staat ter beschikking van alle leerkrachten. Ze kunnen bij het zorgteam vooral terecht voor een antwoord op vragen over pedagogisch-didactische aangelegenheden en voor concrete klasinterne ondersteuning. Tevens krijgen de leerkrachten vanuit het zorgteam didactische stimuli aangereikt om een aantal noodzakelijke wiskundige vaardigheden bij alle leerlingen gelijkgericht aan te leren en in te oefenen. Het is echter nog een groeipunt om de afspraken in dit verband in de praktijk ook altijd consequent toe te passen.
- Leerkrachten nemen hun verantwoordelijkheid op in de eerstelijnszorg door extra oefeningen aan te bieden, aanvullende uitleg te geven, differentiatiemomenten in te bouwen of andere werkvormen toe te passen. De vormen (werkvormen, materialen en klasorganisatie) en de invalshoeken (aanpak of inhoud) van differentiatie zijn zeer uiteenlopend. Het hulpproces beperkt zich veeleer tot symptoombehandeling en gaat nog te weinig in op dieper liggende oorzaken.
- Om te kunnen differentiëren, vinden enkele leerkrachten naast de suggesties in de leermethode ook bijkomende inspiratie en oefeningen op het internet. In sommige klassen wordt zelfs in die mate gedifferentieerd dat de leerlingen met ontwikkelingsvoorsprong niet altijd alle instructiemomenten moeten mee volgen. Zij krijgen op dergelijke momenten uitdagende oefeningen of uitbreidingsleerstof te verwerken.
- Onder de vorm van hoeken- en contractwerk plannen de meeste leerkrachten voor de leerlingen bijkomende oefenkansen om het geleerde verder toe te passen en te verwerken. Enkele leerkrachten gebruiken deze werkvorm om verlengde instructie en begeleiding van leerlingen met zorgvragen mogelijk te maken.
- De zorgleerlingen krijgen bij leerproblemen een mapje met daarin een overzicht van aangeleerde strategieën zodat ze bij het maken van oefeningen zelfstandig tot een oplossing kunnen komen.
- Het gebruik van ICT-toepassingen is omwille van de bescheiden apparatuur in de meeste klassen veeleer beperkt.
- Slechts enkele leerkrachten maakten de afgelopen jaren gebruik van bestaande professionaliseringsmogelijkheden om hun deskundigheid en handelingsbekwaamheid ten aanzien van het leergebied wiskunde te verhogen.

3.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

Motivering

- Uit de lesobservaties, de planningsdocumenten, de wijze van evalueren en rapporteren, het leerlingenwerk en uit de gesprekken met de leerkrachten blijkt dat niet alle leerplandoelen en eindtermen muzische vorming in voldoende mate worden aangeboden en bereikt. Tevens ontbreekt grotendeels een evenwichtig en samenhangend aanbod van alle domeinen binnen dit leergebied. De school voldoet hiermee niet aan haar maatschappelijke opdracht.
- Bij het bepalen van het wekelijks aanbod in het kader van muzische vorming, gaan vele leerkrachten vooral uit van eigen competenties, interesses en van haalbaarheid. Meestal wordt ook een inschatting gemaakt of de geplande activiteit boeiend en leuk is voor de leerlingen. De meeste leerkrachten zijn echter weinig vertrouwd met de visie (muzische grondhouding, creëren en beschouwen) en de inhoud van het leerplan muzische vorming. Tevens zijn de leerplandoelen weinig richtinggevend bij de planning

en de bewaking van het aanbod. Het ontbreekt binnen de lagere afdeling dan ook aan formele afspraken (leerlijnen) om de totaliteit van het aanbod niet alleen binnen elk leerjaar maar ook over de leerjaren heen doelgericht te bewaken en indien nodig bij te sturen. De school heeft hier een duidelijk werkpunt.

- Uit de analyse van de planningsdocumenten blijkt dat er niet in alle klassen voldoende onderwijstijd wordt voorzien voor het leergebied muzische vorming.
- Beeld is ontegensprekelijk het dominante domein. De leerkrachten wisselen af in twee- en driedimensionaal werk. Het leerlingenwerk maakt duidelijk dat nog veel naar een voorbeeld gewerkt wordt. Slechts in enkele leergroepen krijgen de leerlingen in functie van vrije vormgeving af en toe de kans om uitgaande van impressies en ervaringen op een creatieve wijze om te gaan met materialen en technieken.
- In de meeste klassen blijft muziek beperkt tot liedjes zingen en ritmes spelen. Ter ondersteuning van de lessen muziek beschikt de school over een aanbod aan vooral ritme-instrumenten. Klankinstrumenten zijn slechts heel beperkt aanwezig. Er liggen ook groeikansen bij het duiden van en het gericht leren luisteren naar diverse muzieksoorten.
- De verschillende werkvormen binnen drama, media en bewegingsexpressie zijn niet door alle leerkrachten gekend. Toch wijzen de bijgewoonde activiteiten in sommige klassen op goed uitgewerkte initiatieven, maar deze wegen niet op tegen het veeleer eenzijdige aanbod in de andere klassen.
- Om de lessen muzische vorming te verlevendigen, organiseert de school regelmatig leeruitstappen of zorgt ze voor culturele activiteiten in de school. Ondanks deze waardevolle initiatieven en niettegenstaande het feit dat een aantal leerkrachten over expertise beschikken, komt de lagere afdeling weinig over als een muzische entiteit waar onder meer leerlingenwerk prominent in het klas- en schoolbeeld terug te vinden is.
- De school is op zoek naar een goede manier om de muzische capaciteiten en creaties van de leerlingen op een valabele manier te evalueren en erover te rapporteren. Een eenduidige visie om de talenten van de leerlingen gelijkgericht naar waarde te schatten en om de competenties en de verworven muzische vaardigheden van de leerlingen per domein in kaart te brengen, ontbreekt. Kenmerkend binnen dit kader is dat een aantal leerkrachten nooit of nauwelijks rapporteert over de muzisch-creatieve verwezenlijkingen van hun leerlingen. Leerlingen die cognitief minder sterk zijn maar over uitgesproken muzische talenten beschikken, worden hiervoor niet gevalideerd. Het team heeft de visie op en de kenmerken van goede evaluatie binnen muzische vorming, zoals opgenomen in het leerplan, evenals de vele zachte evaluatievormen specifiek om procesgericht te evalueren, nog niet bestudeerd. De omgang met alternatieve evaluatievormen en/of procesgerichte evaluaties die uitgaan van zorgvuldig gekozen doelen is groeiend maar nog sterk leerkrachtafhankelijk.
- Het resultaat van de leerling voor dit leergebied is geen aspect van deliberatie bij de uitreiking van het getuigschrift basisonderwijs.
- Heel wat leerkrachten tonen zich bereid om nascholing te volgen. Dit schooljaar sloten de gevolgde nascholingen vooral aan bij persoonlijke interesses of hadden ze tot doel om de eigen muzische competenties te vergroten. Nascholingen met het oog op het meer vertrouwd raken met het leerplan en/of met de bedoeling om het aanbod te verruimen en te verrijken, werden in mindere mate gevolgd.
- Prioritair wil de schoolleiding vanaf volgend schooljaar werk maken van een gedegen implementatie van het leerplan muzische vorming. De schoolleiding tekende hiervoor al een traject uit. Het inspectieteam gelooft dan ook dat het beleidsvoerend vermogen en de vernieuwingsbereidheid van de leerkrachten van de lagere afdeling voldoende garanties bieden opdat het aanbod en de klaspraktijk al op korte tijd kan geoptimaliseerd worden.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school voert een nascholingsbeleid met aandacht voor teamgerichte en individuele professionalisering. Het beleid speelt op deze manier in op school- en op individuele noden.
- Het team bepaalt in gezamenlijk overleg het jaarlijks prioriteitenplan. De criteria om werkpunten te bepalen zijn de prioriteiten in het tevredenheidsonderzoek en aandachtspunten verzameld tijdens teamoverleg. De individuele prioriteiten ontstaan vanuit het functioneringsgesprek en vanuit specifieke interesses of behoeften. Het behoort nog niet tot de cultuur van de school om op basis van een sterktezwakteanalyse over het schoolfunctioneren, beleidsprioriteiten te bepalen en het nascholingsplan hierop te enten.
- Het prille pedagogische beleid hanteert in een eerste stadium de documentenanalyse om gelijkgerichtheid in uitvoering te bewaken en leerkrachten hierover feedback te geven. De klasbezoeken worden in gezamenlijk overleg gekaderd binnen een agenda en een onderwerpenplanning. Deze opnieuw lovende actie sluit nog te weinig aan bij een strategie om nascholingen op schoolniveau effectief te benutten.
- Uitwisselingen van praktijkervaringen via een vaste hospiteerkalender zijn voorwerp van veel informeel overleg. De personeelsvergaderingen zijn forums waar aandacht gaat naar onderwijskundige onderwerpen. Sterke teamverbondenheid, het benutten van interne communicatie- en overlegmomenten leiden tot grote openheid om te leren van elkaar. Deze verschillende positieve initiatieven zijn nog te versnipperd en missen hierdoor gedeeltelijk hun doel en effect.
- Aandacht voor het versterken van competenties van leerkrachten om te leren werken met de eindtermen/leerplannen, met de nadruk op het verkennen van de algemene principes bij de eindtermen en de krachtlijnen in de leerplannen, staat op de agenda. Het leergebied muzische vorming komt in de kijker te staan.
- Het zorgteam informeert en ondersteunt de leerkracht bij het uitvoeren van de eerstelijnszorg. Deze multiplicatie kan nog aan kracht winnen.
- De stimulans van de scholengemeenschap zet aan om schooloverstijgend praktijkervaringen uit te wisselen in het kader van de zorgbegeleiding, het talen-, gezondheids- en welzijnsbeleid.
- De orthotheek wordt systematisch aangevuld met vakliteratuur. Naslagwerken en tijdschriften zijn beschikbaar. Leerkrachten krijgen de kans om actuele informatiebronnen te raadplegen.
- De praktijkondersteuning van beginnende leerkrachten gebeurt door de pedagogisch directeur en de collega's. De scholengemeenschap organiseert drie keer per jaar een reflectiegroep voor beginnende leerkrachten. Hieraan kunnen ook andere leerkrachten deelnemen. Deze samenwerking creëert extra kansen tot professioneel leren.
- Op de personeelsvergaderingen is geregeld ruimte voor het behandelen van pedagogisch-didactische onderwerpen. De verworven expertise na een individuele nascholing wordt toegelicht aan het volledige team.

- De pedagogische begeleiding informeert het team over recente wijzigingen in de leerplannen. Het is niet duidelijk of hier werd op ingegaan en hoe er verder zal gewerkt worden aan de implementatie.
- Het effect van de nascholing op de praktijk werd nog niet in kaart gebracht en op doeltreffendheid beoordeeld.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Twee niveaugebonden zorgleerkrachten en een zorgcoördinator coördineren de leerbegeleiding in deze school. In het verleden focuste deze begeleiding zich bijna hoofdzakelijk op de lagere afdeling. Pas dit schooljaar werd met resturen van een andere school uit de scholengemeenschap een zorgleerkracht aangesteld voor het niveau kleuterafdeling. Voorheen waren het in de kleuterafdeling vrijwel alleen de kleuterleerkrachten die de zorg voor de kinderen met een leer- of ontwikkelingsachterstand ter harte namen.
- Het ontwikkelingsproces van de zorgondersteuning met aandacht voor zowel kinderen in de kleuter- als in de lagere afdeling is duidelijk nog volop in evolutie. Het recent ingevoerd digitaal zorgsysteem wordt beschouwd als een duidelijke meerwaarde bij de realisatie van een aantal objectieven.
- Het zorgteam is zich bewust van de vele werkpunten waaronder een zorgwerking realiseren met aandacht voor continuïteit, de coaching van leerkrachten bij hun klasmanagement, de ondersteuning van leerkrachten bij het maken van goede foutenanalyses en het verder vorm geven van het handelingsplanmatig werken.
- Het zorgteam besteedt relatief veel tijd aan de organisatie van zorgondersteuning op het leerlingenniveau en aan het ondersteunen van de klasleerkracht in zijn/haar rol binnen de eerstelijnszorg. Bij problemen zoekt het zorgteam intensief mee naar passende oplossingen. De werking heeft duidelijk effect maar is nog weinig te vatten in een transparant traject.
- Om de ontwikkeling van de kleuters in kaart te kunnen brengen, houden de kleuterleerkrachten observatiegegevens bij die ze synthetiseren in het kindvolgsysteem. Doordat bij de planning van de thema's weinig uitgegaan wordt van zorgvuldig geselecteerde doelen, zijn de observaties veeleer algemeen en minder gericht op het verkrijgen van kwaliteitsvolle en/of gedetailleerde informatie.
- Beginnend in de derde kleuterklas worden de kinderen ook regelmatig getest. De resultaten van onder meer genormeerde en gestandaardiseerde toetsen dienen om de leeropbrengst in kaart te brengen en om de begeleiding van de kinderen op klasniveau te optimaliseren. De registratie stelt de leerkrachten en/of het zorgteam tevens in staat na te gaan welke doelen de kinderen bereikten en welke domeinen sterk of zwak scoorden. Op klas- en schoolniveau worden deze resultaten echter nog maar weinig aangewend in functie van het verhogen van de kwaliteit en het rendement van de onderwijsprocessen.
- Bij hulp aan leerlingen met moeilijkheden grijpen de klasleerkrachten in door extra oefeningen aan te bieden, aanvullende uitleg te geven, differentiatiemomenten in te bouwen of andere werkvormen toe te passen. De vormen (werkvormen, materialen en klasorganisatie) en de invalshoeken (aanpak of inhoud) van differentiatie zijn zeer uiteenlopend. De wijze waarop het leerproces begeleid wordt, staat niet geregistreerd en hypothekeert een efficiënte en graduele hulpverlening. Er is nood aan zowel gelijkgerichtheid en aan krachtlijnen waarop het preventief en remediërend handelen

steunt als aan pedagogisch-didactische invulling bij de wijze waarop leerkrachten het leerproces kunnen begeleiden.

- Er gaat vanuit het zorgteam veel aandacht naar de organisatie en de werking van een systematiek om kinderen met leervoorsprong een passend aanbod te geven. De zorginitiatieven voor kinderen met onder meer leerproblemen zijn minder traceerbaar.
- Om de taalontwikkeling van de kleuters te ondersteunen met uitnodigende activiteiten maken de kleuterleerkrachten onder meer gebruik van 'taalkastjes'. De manier waarop bij de oudere kleuters schrijfpatronen worden ingeoefend is een voorbeeld van goede praktijk.
- De overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar wordt met een aantal leuke initiatieven voorbereid. Met het oog op een vlotte overgang zijn er in de kleuterklassen wel bijkomende afspraken nodig omtrent het correct gebruik van drukletters, het 'hakken en plakken' van woorden in lettergrepen, de graduele aanbreng en inoefening van getal- en andere wiskundige begrippen en omtrent een betere afstemming van de gebruikte kalenders.
- Geregeld organiseert het zorgteam multidisciplinair overleg om eventuele leer- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen te bespreken. Bij ernstige leer-, gedrags- of ontwikkelingsproblemen tracht de school via een eerste aanzet van handelingsplanmatig werken tot een oplossing te komen. Hierbij is het nog een werkpunt voor de leerkrachten om eventuele hulpvragen duidelijk en accuraat te formuleren. Vanuit het multidisciplinair overleg worden voor leerlingen met specifieke leerstoornissen vaak stimulerende, compenserende, remediërende en/of dispenserende maatregelen (= STICORDI-maatregelen) genomen. De afgesproken zorginitiatieven, die meestal slechts summier omschreven worden, worden opgevolgd en geëvalueerd. Het zorgteam betreft de ouders zoveel mogelijk bij de aanpak en de behandeling van markante problemen.
- Omwille van de soms geringe lees- en/of zichtbaarheid en door het gebrek aan continuïteit bieden de algoritmes en heuristieken aan de klaswanden én de leerstrategie(ën) weinig ondersteuning aan de zwakke leerlingen. Bij contract- of huiswerk besteden de leerkrachten en de leerlingen slechts sporadisch aandacht aan het maken van een tijdsinschatting.
- Op het einde van het zesde leerjaar halen de meeste leerlingen een getuigschrift basisonderwijs. Met het oog op een vlotte overgang naar het voortgezet onderwijs bezorgt de school een Baso-fiche aan de secundaire school waar een leerling is ingeschreven.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De dagelijkse leiding van de school werd door het schoolbestuur toevertrouwd aan twee halftijds aangestelde directeurs die complementair aan elkaar werken en samen gestalte geven aan de verdere schoolontwikkeling. De ene directeur staat meestal in voor het administratieve, de andere veeleer voor het pedagogisch-didactische luik.
- Beide directeurs willen op basis van een participatief beleid vorm en inhoud geven aan de verdere ontwikkeling van de school. Om tot beleidsbeslissingen te komen, zoeken beide directeurs in de eerste plaats naar een consensus binnen het team.
- De laatste jaren kende de school een groot verloop van leerkrachten wat onder meer het streven naar een gelijkgerichte aanpak en naar verticale samenhang bemoeilijkt.
- De pedagogisch directeur besteedt op dit ogenblik veel energie aan het bevorderen van de groepsdynamiek en aan de loopbaanbegeleiding van de leerkrachten. Naar de toekomst wil deze directeur samen met het leerkrachtenteam initiatieven ontwikkelen nodig voor het realiseren van alle leerplandoelen en eindtermen. Vooral het implementeren van het leerplan muzische vorming staat hoog op de agenda. Het is zijn

betrachting om het enthousiaste en vernieuwingsbereide leerkrachtenteam hierbij aan te sturen en te coachen.

- Ook het zorgteam helpt mee bij de pedagogisch-didactische uitbouw van de school. De schoolleiding vertrouwt eveneens bepaalde verantwoordelijkheden toe aan leerkrachten (en/of werkgroepen) waardoor zij zich meer betrokken voelen bij het beleid van 'hun' school.
- De schoolleiding tracht op de hoogte te blijven van de werking in de klassen via doorloopbezoeken, informele gesprekken, documentenanalyses en formele klasbezoeken. Zij stimuleert de leerkrachten op een positieve manier om hun onderwijspraktijk verder uit te bouwen in functie van het welzijn van elk kind.
- In het kader van integrale kwaliteitszorg maakt de school gebruik van de resultaten van tevredenheidsonderzoeken om bepaalde aspecten van het schoolleven verder vorm te geven.
- De school heeft haar visie op talenbeleid uitgeschreven. De school ontwikkelt bij het voeren van een talenbeleid een aantal waardevolle acties om zo enigszins tegemoet te komen aan onder meer de groeiende vraag naar vreemde taleninitiatie.
- Het schoolbestuur is bezig met een inhaalbeweging om het algemeen comfort van leerlingen en leerkrachten te verhogen. De voorbije jaren werden al een aantal verbeterwerken uitgevoerd. Andere waardevolle nieuwbouw- en/of aanpassingswerken staan geprogrammeerd. Vooral de sanitaire installaties zijn nog niet conform met de huidige regelgeving en/of beantwoorden niet aan de comfortvoorwaarden. Ook de ICT-apparatuur is in de meeste klassen veeleer aan de minieme kant. Hierdoor is het voor de leerkrachten moeilijk om ICT-toepassingen tijdens de lessen aan te wenden bij opzoekwerk, hoeken- en/of contractwerk en bij het remediëren van leer- en ontwikkelingsachterstanden.
- De jongste kleuters hebben structureel niet de kans om, indien nodig, 's middags een dutje te doen. Nochtans is slapen een basisbehoefte van jonge kinderen. Het bevordert niet alleen hun welbevinden maar ook hun betrokkenheid bij de leeractiviteiten tijdens de namiddag
- Op dit ogenblik past de school voor een aantal items de onderwijsregelgeving niet correct toe en moeten er aanpassingen gebeuren omtrent: schoolveranderingen, de goedkeuring van het nascholingsplan, de weigering van nieuw ingeschreven leerlingen en het uitreiken van getuigschriften basisonderwijs op basis van alle leerplandoelen (zie verder onder 6.3).

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuterafdeling:

- Het gebruik van een koepelregerend referentiekader bij het plannen van de onderwijsactiviteiten.
- De geïntegreerde werking binnen diverse thema's.
- Het gebruik van fiches om bij een aantal vaak terugkerende activiteiten een vorm van gradatie over de verschillende klassen te kunnen aanbrengen.
- Het gebruik van onder meer hoeken- en keuzeborden, pictogrammen, stappenplannen om de zelfsturing en de zelfredzaamheid bij de kleuters te bevorderen.
- Het grote aanbod aan uitdagende constructiematerialen om het ruimtelijk inzicht van de kleuters te vergroten.
- De orde en structuur in de verschillende klassen.

- Het onthaal in de onthaalhoeken en het gebruik van de gradueel opgebouwde kalenders.
- De aandacht voor technologie, verkeerseducatie en gezondheid
- De communicatie met de ouders over de geplande thema's en de initiatieven om de band tussen de school en de thuissituatie te versterken.

Lagere afdeling:

- Het gebruik van diverse toetsen om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen, te evalueren en te remediëren.
- Het gebruik van leermethoden om de horizontale en verticale samenhang, in aanloop naar het bereiken van alle leerplandoelen/eindtermen, enigszins te kunnen garanderen.
- De realistische context waarin nieuwe leerinhouden meestal aangeboden worden.
- De aandacht voor differentiatie en het organiseren hierbij van hoeken- en contractwerk.
- De aandacht voor vreemde taleninitiatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

Leerbegeleiding:

- De foutenanalyses gemaakt door het zorgteam die aanleiding geven om, indien nodig, leerachterstanden te remediëren.
- De overgangsgesprekken die de leerkrachten een goed beeld geven van de beginsituatie van hun 'nieuwe' leerlingen.
- De differentieactiviteiten die in de meeste klassen ingeburgerd zijn.
- De extra uitdagende oefeningen voor leerlingen met ontwikkelingsvoorsprong.
- De didactische stimuli, aangereikt vanuit het zorgteam, om een aantal wiskundige vaardigheden gelijkgericht aan te leren en in te oefenen.
- De afspraken omtrent het toepassen van STICORDI-maatregelen voor leerlingen die het moeilijk hebben.
- De stimulerende en enthousiaste begeleidingsstijl van de meeste leerkrachten.

Deskundigheidsbevordering:

- De opvolging van de leerkrachten in het streven naar meer gelijkgerichtheid.
- De structurele mogelijkheden om te leren van elkaar.
- De orthotheek die regelmatig aangevuld wordt met vakliteratuur.
- De aansturing van nieuwe leerkrachten door de schoolleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De twee directeurs die complementair aan elkaar samenwerken en een participatief beleid voeren.
- De aandacht van de schoolleiding voor groepsdynamiek en loopbaanbegeleiding.
- Het gebruik van de resultaten van tevredenheidsenquêtes bij de uitbouw van de school.
- De visie op talenbeleid.
- De wil van het schoolbestuur om de schoolgebouwen te moderniseren en/of te vernieuwen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuterafdeling:

- Het gebruik van het leerplan om de volledigheid van het onderwijsaanbod te bewaken.
- Bij de invulling van de thema's uitgaan van zorgvuldig geselecteerde doelen en hieraan activiteiten, hoekenverrijking en observaties koppelen.
- De verschillende items van het kindvolgsysteem meenemen bij het bepalen van de doelen binnen elk thema.
- Noodzakelijke wiskundige begrippen gradueel uitwerken en concretiseren.
- Zorgen voor voldoende materialen zodat de kleuters al manipulerend, explorerend en experimenterend wiskundige begrippen (ook getalbegrippen) kunnen inoefenen en verwerven.
- De verschillende puzzelvolgsystemen over de klassen heen op elkaar afstemmen.
- De ICT-apparatuur uitbreiden zodat ook hiermee de denkontwikkeling van de kleuters kan gestimuleerd worden.
- De kalenders in overeenstemming brengen met het leerplan en afstemming brengen tussen de kalenders die gebruikt worden in de kleuterafdeling en die van het eerste leerjaar.

Lagere afdeling:

- Het leerplan grondig bestuderen zodat de lessen vulling krijgen (ook didactisch) vanuit de visie en de inhoud ervan.
- De raadpleging van het leerplan bij het plannen, bewaken en evalueren van het aanbod.
- De leerlingenresultaten voor een aantal toepassingsgebieden binnen het leergebied wiskunde opkrikken.
- Met het oog op continuïteit het didactisch handelen van de leerkrachten baseren op de krachtlijnen van de methode en in mindere mate op eigen inzichten.
- De lessen Frans geven met aandacht voor de krachtlijnen van het nieuwe leerplan.
- De kritische ingesteldheid ten aanzien van het aanbod in de leermethode voor Frans.
- Het consequent toepassen van afspraken met het oog op een gelijkgerichte didactische aanpak.
- De ICT-apparatuur uitbreiden om zo meer mogelijkheden te hebben om de leerstof op aantrekkelijke wijze te kunnen laten inoefenen.
- De rapportage over de vorderingen van de leerlingen binnen de leergebieden Frans en muzische vorming optimaliseren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

Leerbegeleiding:

- De leerbegeleiding verder vorm geven door meer continuïteit en uniformiteit na te streven.
- In de kleuterafdeling de observaties koppelen aan zorgvuldig geselecteerde doelen.
- Leerlingenresultaten op klas- en schoolniveau analyseren en evalueren om, indien nodig, dieper liggende oorzaken aan te pakken en zo de kwaliteit van het onderwijs verder te optimaliseren.
- De overgang van de kleuter- naar de lagere afdeling inhoudelijk versterken.

- Een duidelijk traject uittekenen en registeren voor leerlingen met leer- en/of ontwikkelingsproblemen.
- De huidige aanzet om handelingsplanmatig te werken verder uitdiepen en verfijnen in functie van een meer kwaliteitsvolle zorgondersteuning.
- De coaching van leerkrachten met de bedoeling om hun pedagogisch en didactisch functioneren te optimaliseren in functie van een beter klasmanagement.
- Meer structureel aandacht schenken aan de gevoelens van de kleuters.
- Heuristieken, algoritmes en leerstrategieën in het klasbeeld meer uniform, zichtbaar en leesbaar maken zodat ze voor zwakke leerlingen een echte hulp betekenen.

Deskundigheidsbevordering:

- Nascholing aanwenden om in functie van de gekozen prioriteiten op pedagogisch en didactisch vlak sterker te worden.
- De effecten van gevolgde nascholingen in kaart brengen en evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De aandacht van de schoolleiding voor een goede implementatie van alle leerplannen.
- Structurele mogelijkheden creëren zodat de jongste kleuters, indien nodig, 's middags kunnen slapen.
- Meer ICT-apparatuur aanschaffen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen voor muzische vorming in de lagere afdeling.

Wat betreft de regelgeving:

- De regelgeving naleven met betrekking tot het goedkeuren van het nascholingsplan (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs - Art. 8).
- De regelgeving in het schoolreglement aanpassen met betrekking tot 'schoolveranderen' (Decreet Basisonderwijs - Art. 21).
- De regelgeving in het schoolreglement aanpassen met betrekking tot het al dan niet inschrijven van leerlingen (Decreet Gelijkeonderwijskansen - Afdeling 3).
- Bij het uitreiken van de getuigschriften basisonderwijs alle leerplandoelen in overweging nemen (Decreet Basisonderwijs - Art. 53).

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
muzische vorming

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geredimeerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Eddy Lamberts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: